

Društveni pregled za 18. oktobar 2022.

14. oktobra organizovana je [protestna šetnja](#) u 19 gradova širom Bosne i Hercegovine kao reakcija na ubistvo mlade žene u Bihaću. Edinu je zadavio njen suprug, a ovo je samo jedan od mnogih primera femicida koji se dešavaju u čitavom regionu, a i svetu. Istraživanja pokazuju da je svaka druga žena pretrpela neki oblik nasilja, uključujući i seksualno uznemiravanje. Ženama se preporučuje nošenje biber spreja ili elektro šokera kako bi se lakše odbranile od manijaka na ulici, čime se maskira činjenica da je nasilje najprisutnije u okviru porodice. U patrijarhalnim društvima, žene se posmatraju kao seksualni objekti, sredstvo za zabavu i njihov glas se retko čuje. Zato se dešava da muškarci ne traže pristanak, ignorišu protivljenje žene i smatraju da imaju prava na žensko telo čak i kada žena kaže ne. Većina žena ubijena je od strane sadašnjeg ili bivšeg partnera, a gotovo u svim slučajevima su žene nasilnike prijavljivale policiji čija reakcija je izostala. Nereagovanje institucija – Centra za socijalni rad, policije, tužilaštva i sudova, ali i reakcije medija koje nasilje posmatraju kao “porodičnu tragediju”, “zločin iz strasti” ili “nesrećan slučaj” čini sve ove instance saučesnicima u zločinu. Državi i njenim institucijama nije u interesu da zaštite žene, jer njihove živote posmatraju samo resursom u službi kapitala i reprodukcije radničke klase. Protesti protiv femicida u BiH su samoorganizovani u lokalnim zajednicama širom zemlje – žene su shvatile da moraju same da uzmu stvar u svoje ruke kako bi stale na put nasilju.

Nasilje nad ženama je posebno česta pojava u ratu, gde veliki broj žena završi kao žrtva silovanja. Kao da to nije dovoljno strašno, trauma koju su preživele nastavlja da živi – ukoliko su tom prilikom zatrudnele [njihova deca moraju da žive sa činjenicom da su plod silovanja](#), ali neretko i sa psihičkim

zlostavljanjem od strane vršnjaka i društva u kom odrastaju. Tokom rata u BiH silovano je između 12.000 i 50.000 žena, a procenjuje se da je iz silovanja rođeno nekoliko hiljada dece. Organizacija pod imenom *Zaboravljena deca rata* je prva organizacija tog tipa, ali ona se ne bavi ratom već posledicama, jer su ljudi svih etničkih grupa doživeli silovanje tokom rata. Deca začeta ratnim silovanjima su odrastala bez pomoći i podrške društva, neki od njih su i emocionalno zapostavljeni i žive u ekstremnom siromaštvu. Ova deca se suočavaju sa većim rizikom od razvoja mentalnih poremećaja kao što su depresija i post traumatski sindrom, a istraživanje koje je sprovedeno pokazuje da je stigmatizacija ove dece bila prisutna u čak 85% slučajeva.

Da je problem nasilja nad ženama prisutan širom sveta, ali i da je to problem čitavog društva i borba koju treba da vodimo zajedno govori u prilog situacija u Iranu gde se čitava zemlja podigla na noge nakon što je 16. septembra Mahsa Amini preminula u pritvoru 3 dana pošto je privedena od strane policije za moral jer navodno nije dobro pokrila kosu hidžabom. Procene su da je više od 150 ljudi ubijeno od početka protesta u Iranu – jedan čovek je ubijen u svom automobilu samo jer je zatrubio u znak podrške demonstrantima. Zbog svega ovoga grupa koja sebe naziva *Alijeva pravda* [hakovala je iransku državnu televiziju i prekinula dnevnik](#) emitujući slike iranskog vrhovnog vođe sa nacrtanom metom na glavi i fotografijama Mahse Amini i još 3 devojke ubijene u protestima, uz protestne poruke kao što su "Žene, život, sloboda" i "Pridruži nam se i ustani"

Kod nas, nakon što je država ignorisala zahteve [protesta radnika pošte](#), dvojica radnika su odlučila da [stupe u štrajk glađu](#). [Štrajk je prekinut](#) nakon sastanka sa rukovodstvom. Radnici su dobili nova obećanja, ali i nastavlja se strah da će zbog načina rukovođenja firma biti rasparčana, a radnici ostavljeni na cedilu. U Mađaskoj se dešavaju [masovni protesti podrške](#) nastavnicima i nastavnicima koji su u protestu, zbog

toga što im je [država ukinula pravo na štrajk](#). Prosvetari u Mađarskoj već godinu dana štrajkuju zbog uslova rada i plata na granici siromaštva. Državu ne zanimaju uslovi rada i života kada ispostavlja svoje zahteve koje se tiču recimo populacionaih politika o kojima smo [pisali prethodne nedelje](#), dok istovremeno svim postojećim mehanizmima onemogućava organizovanu borbu radnika i radnica. Povezivanje i međusobna podrška je sredstvo kojim radnici i radnice u različitim borbama razumeju uzroke koje ih vode u siromaštvo. Tako su se i radnici u Francuskoj [organizovali u štrajk](#) širom zemlje koji je doveo do nestašice goriva.

Dok država radi zaštite kapitala širom svijeta nalazi mehanizme za gušenje protesta, istovremeno omogućava istom tom kapitalu eksploataciju koja dovodi do novih ekoloških katastrofa. U novom filmu "Matter Out of Place" upravo je predstavljen [sistem nejednakosti u tretiranju otpada](#) kapitalističkog centra i periferije. Kao zemlja na poluperiferiji sistema osećamo posledice na primeru Majdanpeka, gde je u svakoj porodici barem neko [oboleo od raka](#) uzrokovanog zagađenjem koje država dozvoljava zbog interesa kapitala, ne mareći za živote ljudi.